

УДК 338.242(477)

Глушко А.Д., к.е.н., доцент, ORCID ID: 0000-0002-4086-1513

e-mail: glushk.alina@gmail.com

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Свистун Л.А., к.е.н., доцент, ORCID ID: 0000-0002-6472-9381

e-mail: milapoltava@rambler.ru

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Штепенко К.П., ORCID ID: 0000-0002-2677-750X

e-mail: shtepenkokaterina85@gmail.com

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ В НАПРЯМКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті актуалізована проблема підвищення рівня енергоефективності національної економіки. Проведено аналіз регуляторної бази реалізації державної політики в напрямку забезпечення енергоефективності економіки України. Визначено основні причини недостатнього рівня енергоефективності національної економіки. Запропоновано заходи створення сприятливого регуляторного середовища у сфері енергоефективності.

Ключові слова: енергоефективність, національна економіка, державна регуляторна політика.

Glushko A.D., PhD, Associate Professor, ORCID ID: 0000-0002-4086-1513

e-mail: glushk.alina@gmail.com

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Svystun L.A., PhD, Associate Professor, ORCID ID: 0000-0002-6472-9381

e-mail: milapoltava@rambler.ru

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Stepenko K.P., ORCID ID: 0000-0002-2677-750X

e-mail: shtepenkokaterina85@gmail.com

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION OF THE STATE REGULATORY POLICY IN THE NATIONAL ECONOMY ENERGY EFFICIENCY ENVIRONMENT

Abstract. The article deals with the problem of raising the level of energy efficiency of the national economy. The analysis of the regulatory framework for the implementation of the state policy in the direction of ensuring energy efficiency of the Ukrainian economy has been carried out. The main reasons of the insufficient level of energy efficiency of the national economy are determined. Measures to create a supportive regulatory environment in the field of energy efficiency are proposed.

Key words: energy efficiency, national economy, state regulatory policy.

Актуальність проблеми підвищення ефективності використання енергоресурсів постійно зростає. Енергоефективність національної економіки правомірно визначити базисом для забезпечення конкурентоспроможності країни в довгостроковій перспективі. Підвищення рівня енергоефективності національної економіки здатне забезпечити стійкість країни до внутрішніх і зовнішніх загроз, пов'язаних із залежністю від енергоресурсів, розв'язання проблем ненадійності енергопостачання, високих цін на енергоресурси, а також підвищення рівня життя в умовах збереження довкілля. У зв'язку з цим необхідність врегулювання правових та організаційних засад реалізації державної регуляторної політики у сфері забезпечення енергоефективності національної економіки є беззаперечною.

Реалізація заходів із енергоефективності та енергозбереження, подальша лібералізації енергетичного ринку, особливо на стороні пропозиції енергетичних послуг, розвиток державно-приватного партнерства у галузі енергоефективності передбачає вдосконалення нормативно-правової бази у сфері енергоефективності, послідовне впровадження європейських підходів до реалізації державної регуляторної політики у цій сфері. Регуляторні акти в енергетичній сфері регулюють питання енергозбереження, енергоефективності та встановлюють відповідну компетенцію органів державної влади, наділяючи їх необхідними повноваженнями. Окремі законодавчо-нормативні документи у сфері енергозбереження безпосередньо стосуються питань скорочення використання енергії, практичних можливостей реалізації заходів із енергозбереження та механізми їх фінансування [1].

В рамках виконання умов протоколу «Про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» від 15 грудня 2010 року Україна зобов'язалася адаптувати національне законодавство в сфері енергетики до стандартів Європейського Союзу.

Правомірно відмітити позитивні зрушення щодо вдосконалення вітчизняного законодавства в сфері енергоефективності в останні роки. Зокрема, в рамках імплементації Директиви 2006/32/ЄС щодо енергетичної ефективності кінцевого використання енергії та енергетичних послуг у 2015 році затверджено Національний план дій з енергоефективності до 2020 року. Впровадження Директиви 2010/31/ЄС знайшло відображення в Законі України «Про енергетичну ефективність будівель», прийнятого 22.06.2017 р.

Державна регуляторна політика у сфері енергоефективності національної економіки проваджується, у першу чергу, згідно таких регуляторних актів як Енергетична стратегія України на період до 2035 року, яка передбачає інтеграцію української енергосистеми до європейської із збільшенням експорту енергії, зниження рівня енергоємності промислового виробництва та підвищення енергетичної безпеки держави; Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки; Національний план дій з енергоефективності до 2020 року, згідно з яким Україна до 2020 року повинна досягти 9% планового енергозбереження від середнього кінцевого внутрішнього споживання; Національний план дій з відновлюваної енергетики до 2020 року, який передбачає досягнення рівня 11% енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії в загальній структурі енергоспоживання країни, що слугуватиме потужним стимулом для подальшого розвитку використання відновлюваних джерел енергії в Україні; регіональні програми підвищення енергоефективності; галузеві програми підвищення енергоефективності; програми зменшення споживання енергетичних ресурсів бюджетними установами через їх раціональне використання; державні стандарти з енергозбереження, нормування витрат, енергетичного маркування, енергоаудиту тощо [2].

Можна констатувати достатньо ґрунтовну регуляторну базу реалізації державної політики у сфері енергоефективності. Проте ступінь практичної реалізації державних заходів з енергозбереження та енергоефективності залишається низьким. Так, рівень споживання енергоносіїв на одиницю ВВП в Україні перевищує середній рівень в країнах ЄС більше ніж в двічі. Використання енергії залишається недостатньо ефективним як на державному, так і на місцевому рівнях, що призводить до значних економічних втрат і чинить негативний вплив на розвиток національної економіки.

Реалізація потенціалу у сфері енергоефективності в Україні стримується з низки причин. По-перше, недосконалість економічних механізмів мотивації до енергоефективного споживання. Оскільки відсутня реалізація економії енергії у тарифних та бюджетних процесах, підвищення розцінок на енергоносії не мотивує до енергоефективного споживання, а лише зумовлює подальше зростання тарифів та додатковий попит на фінансування з бюджету [2, 3].

По-друге, недостатність інформаційного забезпечення щодо раціонального використання енергетичних ресурсів та недостатність досвіду з фінансування енергоефективних проектів з боку інвесторів чи інвестиційних банків.

З метою забезпечення базису для розвитку інновацій, розширення можливостей підприємницької діяльності у сфері енергозбереження та енергоефективності, стимулювання попиту на енергозберігаючі продукти і технології, та підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки в цілому необхідно створити сприятливе регуляторне середовище шляхом впровадження наступних заходів: забезпечити досягнення високих стандартів керування при розробці та реалізації політики в галузі енергоефективності шляхом лібералізації енергетичного ринку та приватизації комунальних підприємств і регулювання конкуренції; забезпечити високий ступінь інформованості навчальних закладів та професійних організацій, що займаються освітою та підвищенням кваліфікації у сфері енергоефективності; реалізувати умови, ресурси та підтримку забезпечення неупередженості й незалежності органу регулювання енергетики; підтримувати заходи, спрямовані на підвищення рівня обізнаності щодо енергоефективності державних службовців та широких верств населення на місцевому та загальнонаціональному рівнях [4].

Впровадження зазначених заходів та створення ефективної форми й механізму взаємодії влади, бізнесу та наукового потенціалу дозволить підвищити рівень дієвості державної регуляторної політики у напрямку забезпечення енергоефективності національної економіки.

Література

1. Кицькай Л.І. Енергоефективність в Україні: аналіз, проблеми та шляхи підвищення / Л.І. Кицькай // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2013. – № 3 (41). – с. 32-37.
2. Іскаков А.А. Енергоефективність національної економіки в контексті її еколого-економічної безпеки / А.А. Іскаков, І.М. Кобушко // Механізм регулювання економіки. – 2016. – № 3. – с. 88-96.
3. Співак Я.О. Енергозбереження як фактор економічного зростання України / Я.О. Співак // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015. – № 10. – С. 208–210.
4. Енергетична ефективність України. Крайні проектні ідеї [електронне видання]: Проект «Професіоналізація та стабілізація енергетичного менеджменту в Україні» / Уклад.: С.П. Денисюк, О.В. Коцар, Ю.В. Чернецька. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 79 с. – Режим доступу: http://io.iee.kpi.ua/sites/default/files/HANDBOOK_of_BEST_PRACTICES_2.pdf.